

Innst. 278 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument 8:78 S (2010–2011)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik, Åge Starheim og Gjermund Hagesæter om snarest å sette i gang arbeid med heving av ubåten U-864 og fjerning av kvikksølvlasten på 67 tonn

Til Stortinget

Sammendrag

I representantforslaget fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så snart som mulig sørge for at ubåten U-864 heves og kvikksølvlasten fjernes, samt sørge for nødvendig etterarbeid med sikring av forurenset havbunn. Stortinget holdes jevnlig orientert om fremdriften av prosjektet.»

For nærmere redegjørelse av forslaget vises til dokumentet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anne Marit Bjørnflaten, Susanne Bratli, Freddy de Ruiten, Gorm Kjernli, Magne Rommetveit og Tone Merete Sønsterud, fra Fremskrittspartiet, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Bård Hoksrud og Arne Sortevik, fra Høyre, Øyvind Halleraker, Lars Myraune og Ingjerd Schou, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H.

Langeland, fra Senterpartiet, Janne Sjelmo Nordås, og fra Kristelig Folkeparti, lederen Knut Arild Hareide, viser til utviklingen i denne saken slik det er beskrevet i representantforslaget, og videre til vedlagte svarbrev, datert 16. februar 2011, 4. mars 2011 og 21. mars 2011, til komiteen fra statsråd Lisbeth Berg-Hansen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kristelig Folkeparti, viser til at statsråden redegjør for Kystverkets konseptvalgsutredning og departementets videre gjennomføring av en ekstern kvalitetssikring (KS1) av konseptvalgsutredningen.

Flertallet har videre merket seg at statsråden skriver at regjeringen vil ta en beslutning om håndhevelsen av U-864 når den eksterne kvalitetssikringen foreligger.

Flertallet vil peke på at denne saken allerede har tatt svært lang tid og at det nå haster å komme fram til en løsning. Flertallet ber om å bli holdt orientert om fremdriften i saken.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Dokument 8:78 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik, Åge Starheim og Gjermund Hagesæter om snarest å sette i gang arbeid med heving av ubåten U-864 og fjerning av kvikksølvlasten på 67 tonn – vedlegges protokollen.»

Et annet flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti, minner om tidligere utredninger og gjennomført anbudsrunde for heving. Dette fler-

tallet viser til Innst. 275 S (2009–2010) og til forslag fra flertall i komiteen:

«Stortinget ber Regjeringen slutføre forhandlingene med Mammoet Salvage slik at heving av U-864 og fjerning av kvikksølvet om bord kan gjennomføres i henhold til utlyst og gjennomført anbudsrunde. Stortinget legger til grunn at prosjektet gjennomføres sommeren 2011.»

Dette flertallet minner om at forlaget ble nedstemt i Stortinget av regjeringspartiene Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Dette flertallet mener fortsatt at ubåten U-864 bør heves og at kvikksølvlasten i U-864 bør fjernes, og at denne operasjonen bør igangsettes snarest.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har merket seg at samtlige øvrige partier vil avvente departementets videre gjennomføring av eksternt kvalitetssikring (KS1) av konseptvalgsutredningen.

Disse medlemmer har også merket seg vedlegg 2, som er statsrådets svar til komiteen på spørsmål sendt fra Fremskrittspartiets medlemmer i transport- og kommunikasjonskomiteen. Spørsmålet var følgende:

«Kompetanse på store bergingsoperasjoner er det ikke mange som har, spesielt ikke innen norsk konsulentmiljø.

- Vil statsråden sørge for at det i arbeidet med kvalitetssikring av et stort og komplisert bergingsoppdrag som heving av U-864 innebærer, også brukes kompetanse fra internasjonale miljøer, som for eksempel Lloyds og lignende organisasjoner/konsulenter - for å sikre at den kvalitetsmessige vurdering av hevingsalternativet baseres på anerkjent erfaring og kunnskap?»

Disse medlemmer har registrert at svaret fra statsråden altså er et skuffende nei.

Disse medlemmer oppfordrer likevel Fiskeri- og kystdepartementet om å sørge for at internasjonale fagmiljøer på store bergingsoperasjoner brukes til kvalitetssikring av konseptvalgsutredningen dersom regjeringen viderefører dette arbeidet.

Disse medlemmer minner om at bergingsoppdraget tidligere tildelt Mammoet Salvage ble stoppet etter gjennomført «kvalitetssikring» av operatørens løsning. Disse medlemmer minner om at det til dette arbeidet ble brukt konsulentfirma uten erfaring fra bergingsoperasjoner til sjøs, og som dessuten også brukte underleverandør med begrenset kompetanse. Likevel ble kvalitetssikringens negative konklusjon brukt som begrunnelse for ikke å gjennomføre heving. Disse medlemmer minner om at opplegget for bergingsoppdraget tildelt Mammoet Salvage etter anbudsrunde ble gjennomgått av DNV

(Det Norske Veritas), samt store utenlandske konsultantselskaper med bergingskompetanse, uten at det fremkom negative merknader som skulle tilsi stopp og ny utredning.

Disse medlemmer vil legge til at ny utredning av konseptvalg har brakt inn igjen tildekningsalternativet som regjeringen tidligere har forkastet. Disse medlemmer mener regjeringens håndtering av saken til nå er både underlig og lite tillitvekkende. Regjeringens sakshåndtering gir grunn til å tro at det drives et politisk spill som tross løfter fra mange fremtredende regjeringsmedlemmer inklusive landets statsminister, ikke har til hensikt å fjerne, men å tildekke verdens største kjente kvikksølvlast i skipsvrak på havets bunn – plassert tett ved Vestlandskysten. Dersom regjeringen ved fiskeri- og kystministeren fortsatt avviser bruk av kompetanse fra internasjonale miljøer med anerkjent kompetanse på slike store oppdrag, bærer dette etter disse medlemmers syn bud om at konklusjonen ved «eksternt kvalitetssikring» blir et styrt oppdrag med ønsket konklusjon-tildekking.

Disse medlemmer viser til innholdet i forslaget fra representanter fra Fremskrittspartiet, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen så snart som mulig sørge for at ubåten U-864 heves og kvikksølvlasten fjernes, samt sørge for nødvendig etterarbeid med sikring av forurenset havbunn. Stortinget holdes jevnlig orientert om fremdriften av prosjektet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti mener imidlertid at siden verken stortingsflertallet eller regjeringen støttet og etterkom forslaget fra flertallet i komiteen, men isteden iverksatte en konsekvensutredning med påfølgende kvalitetssikring, er det riktig på det nåværende tidspunkt og avvente resultatet av denne.

Disse medlemmer viser likevel til sine tidligere merknader og forslag til vedtak i Innst. 275 S (2009–2010), som innebar heving av U-864. Disse medlemmer vil presisere at disse medlemmer ikke har endret syn i denne saken.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen så snart som mulig sørge for at ubåten U-864 heves og kvikksølvlasten fjernes, samt sørge for nødvendig etterarbeid med sikring av forurenset havbunn. Stortinget holdes jevnlig orientert om fremdriften av prosjektet.

Komiteens tilråding

Komiteen viser ellers til representantforslaget og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:78 S (2010–2011) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik, Åge Starheim og Gjermund Hagesæter om snarest å sette i gang arbeid med heving av ubåten U-864 og fjerning av kvikksølvlasten på 67 tonn – vedlegges protokollen.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 29. mars 2011

Knut Arild Hareide

leder

Øyvind Halleraker

ordfører

Vedlegg 1

Brev fra Fiskeri- og kystdepartementet v/statsråden til transport- og kommunikasjonskomiteen, datert 16. februar 2011

Representantforslag Dok. 8:78 S (2010-2011) fra stortingsrep. Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godskesen, Arne Sortevik, Åge Starheim, Gjermund Hagesæter om snarest å sette i gang arbeid med heving av ubåten U-864 og fjerning kvikksølvlasten

Jeg viser til brev av 9. februar 2011 hvor det bes om en uttalelse til representantforslag Dok. 8:78 S (2010-2011) fra stortingsrepresentantene Hoksrud, Fredriksen, Godskesen, Sortevik, Starheim og Hagesæter, hvor det fremmes følgende forslag:

Stortinget ber regjeringen så snart som mulig sørge for at ubåten U-864 heves og kvikksølvlasten fjernes, samt sørge for nødvendig etterarbeid med sikring av forurenset havbunn. Stortinget holdes jevnlig orientert om fremdriften av prosjektet.

Det ble i Prop. 81 S (2009-2010) *Håndtering av ubåten U-864* ut fra en samlet vurdering konkludert med at ytterligere utredninger av den videre håndteringen av U-864 bør gjennomføres før endelig beslutning tas. I proposisjonen foreslo regjeringen å igangsette en forstudie og deretter en ekstern kvalitetssikring (KS1) med følgende alternativer; nullalternativet, tildekking, heving og et alternativ som kombinerer heving og tildekking. Regjeringen la vekt på at ved også å inkludere tildekking og et alternativ som kombinerer heving og tildekking, vil sannsynligheten øke for at man står igjen med et tilfredsstillende alternativ for håndtering av kvikksølvforurensningen. Stortingets flertall sluttet seg til forslaget i proposisjonen.

I brev av 22. juni 2010 fikk Kystverket i oppdrag å gjennomføre en konseptvalgutredning for den videre håndteringen av U-864. Denne utredningen ble overlevert Fiskeri- og kystdepartementet 14. januar 2011.

Konseptvalgutredningen skal, i henhold til statens kvalitetssikringssystem for store investeringer, nå gjennom en ekstern kvalitetssikring (KS1). Denne kvalitetssikringen vil gjennomføres av Metier AS og Møreforskning Molde AS. Disse selskapene er pre-kvalifisert av Finansdepartementet til å gjennomføre slik kvalitetssikring.

Regjeringen ønsker, som forslagsstillerne, en rask avgjørelse i saken slik at tiltak kan iverksettes. Det er imidlertid viktig at vi nå lar ekspertene som skal kvalitetssikre Kystverkets utredning gjøre dette. Dette for å sikre at vi har et så godt beslutningsgrunnlag som mulig, slik at vi kan håndtere kvikksølvforurensningen på en måte som gjør at både dagens og fremtidens generasjoner kan være trygge på at havet er reint.

Regjeringen er svært opptatt av tryggheten til folk på Fedje og langs kysten. Da regjeringen gikk inn for å utsette hevingsoperasjonen var dette av hensyn til befolkningen langs kysten, miljøet og for det personell som skal gjennomføre operasjonen. Vi kan ikke utsette miljø og mennesker for risikoen med en mislykket hevingsoperasjon.

I den videre behandlingen av denne saken vil hensynet til miljøet og folks sikkerhet være det avgjørende. Når rapporten fra den eksterne kvalitetssikringen foreligger, vil regjeringen ta en beslutning om hvordan vi skal håndtere U-864 på en miljømessig god måte.

Vedlegg 2**Brev fra Fiskeri- og kystdepartementet v/statsråden til transport- og kommunikasjonskomiteen, datert 4. mars 2011****Dokument 8:78 S Spørsmål fra transport- og kommunikasjonskomiteen på Stortinget**

Jeg viser til spørsmål fra Fremskrittspartiets medlemmer i Transport- og kommunikasjonskomiteen oversendt i brev 28. februar 2011. Representantene har følgende spørsmål:

Kompetanse på store bergingsoperasjoner er det ikke mange som har, spesielt ikke innen norsk konsulentmiljø.

Vil statsråden sørge for at det i arbeidet med kvalitetssikring av et stort og komplisert bergingsoppdrag som heving av U-864 innebærer, også brukes kompetanse fra internasjonale miljøer, som for eksempel Lloyds og lignende organisasjoner/konsulenter - for å sikre at den kvalitetsmessige vurdering av hevingsalternativet baseres på anerkjent erfaring og kunnskap?

Store statlige investeringer har siden 2000 vært undergitt særskilt kvalitetssikring. Slik kvalitetssikring utføres av særlig kvalifiserte, private virksomhe-

ter som har inngått rammeavtale med Finansdepartementet.

Det er Metier og Møreforskning Molde som gjennomfører den eksterne kvalitetssikringen av konseptvalgutredningen for håndtering av U-864. Disse er blant selskapene som er prekvalifisert av Finansdepartementet til å gjennomføre slik kvalitetssikring.

Det er viktig at konsulentene som gjennomfører kvalitetssikringen gjør dette på et uavhengig grunnlag. Jeg vil derfor ikke forsøke å påvirke konsulentene i valget av hvilken kompetanse de ønsker å trekke inn. Der selskapene ikke innehar den nødvendige kompetansen, vil de kunne benytte ekstern kompetanse.

I den videre behandlingen av denne saken vil hensynet til miljøet og folks sikkerhet være det avgjørende. Vi må likevel være klar over at håndteringen av U-864, uavhengig av alternativ, vil være en krevende operasjon. Dersom det skjer uhell under operasjonen, risikerer vi at forurensningssituasjonen forverres. Jeg er derfor tilfreds med at utredningen Kystverket har levert kvalitetssikres av uavhengige konsulenter. På denne måten vil regjeringens beslutningsgrunnlag bli så godt som mulig.

Vedlegg 3**Brev fra Fiskeri- og kystdepartementet v/statsråden til transport- og kommunikasjonskomiteen, datert 21. mars 2011****Dokument 8:78 S 2010-2011 Rep.forslag fra stortingsrep.Bård Hoksrud, Jan-Henrik Fredriksen, Ingebjørg Godsken, Arne Sortevik, Åge Starheim og Gjermund Hagesæter om å sette i gang arbeid med heving U-864, fjerning av kvikksølvlasten - nytt spørsmål**

Jeg viser til Dokument 8:78 S (2010-2011) og tilleggs spørsmål nr. 3 fra stortingsrepresentant Øyvind Halleraker oversendt i brev 15. mars 2011. Stortingsrepresentant Halleraker har følgende spørsmål:

3. *Det vises til Metier og Møreforskning som gjennomfører den eksterne kvalitetssikringen av konseptvalgutredningen for håndtering av U-864.*
 - *Hvilken frist er gitt for dette arbeidet, og vil Stortinget bli orientert umiddelbart om resultatet?*

Metier og Møreforskning er nå i gang med kvalitetssikring (KS1) av konseptvalgutredningen for håndtering av U-864. Konsulentene gjør dette på et uavhengig grunnlag og vil også kunne innhente nødvendig kompetanse eksternt.

Håndteringen av U-864 vil uansett konsept være en krevende operasjon, og det er viktig at konsulentene får den tid de mener er nødvendig for å kvalitetssikre den foreliggende utredningen, samt innhente tilleggsinformasjon dersom de vurderer det som nødvendig. I sitt arbeid har konsulentene identifisert behov for også å vurdere et alternativ der forurensede sedimenter, i tillegg til vraket/kvikksølvet, i stor grad fjernes før området tildekkes. Videre ønsker konsulentene at Kystverket vurderer risikoen ved tildekkingsalternativet i et langsiktig perspektiv ytterligere. Min vurdering er at det er fornuftig at Kystver-

ket gjennomfører disse vurderingene slik at vi får et så godt beslutningsgrunnlag som mulig. Fiskeri- og kystdepartementet er i dialog med konsulentene om tidspunkt for ferdigstilling av kvalitetssikringen. Denne dialogen er ikke slutført.

Det vil i revidert nasjonalbudsjett for 2011 bli orientert om den videre fremdriften. Når rapporten fra

kvalitetssikringen (KS1) foreligger, vil denne bli offentliggjort. Regjeringen vil deretter ta stilling til den videre håndteringen av U-864. Etter dette må det gjennomføres et forprosjekt for valgt alternativ som deretter skal til ny ekstern kvalitetssikring (KS2).

